

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

Kopējā lauksaimniecības politika

Briselē 19.-20.04.2018

Darba grupas sanāksmē piedalījās ZSA eksperte Maira Dzelzkalēja-Burmistre

1. Daudzgažu budžets

Daudzgažu budžeta priekšlikumā prognozē, ka tiks piedāvāts palielināt dalībvalstu iemaksas ES budžetā no 1.12% līdz 1.18% no IKP. Problemātiski tas ir *Zviedrijai, Nīderlandei, Austrijai* un vēl dažām valstīm. Daudzgažu budžets ir ļoti saistīts ar lauksaimniecības budžetu. Pat palielinot iemaksas vienlaig tiek prognozēts lauksaimniecības budžeta samazinājums, un lauku attīstībā varētu būt lielākas nacionālās iemaksas. Būs limiti, cik dalībvalstis var pārvirzīt starp aploksnēm. Maksājumu harmonizēšana politiski būs nepieciešama. 29.novembrī Lauksaimniecības Komisārs nepiedāvāja maksājumu griestus, bet izskatās, ka likumdošanas priekšlikumā tas tiks piedāvāts. Kappingā noņemtā nauda paliks dalībvalstīs. Franču pozīcija ir, ka budžetu lauksaimniecībai nevar mazināt vairāk kā 5%, tā ir l/s un valdības kopīga pozīcija. MTT (Somijas lauksaimnieku organizācija) ir tikko apstiprinājusi savu pozīciju par KLP un tā drīz būs redzama agriinfo. Budžeta samazinājums visnegatīvāk ietekmēs lopkopības sektoru, it īpaši liellopu sektoru. Copas pozīcija ir pret dalībvalstu līdzfinansēšanas iespēju, it īpaši pirmajā pilārā. Otrajā pilārā ir ļoti liela atšķirība līdzfinansējumā, kas atkarīga no valstu iespējām. Cer, ka MFF vienošanās būs zināmas pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām, nākamā gada sākumā. Bet ir iespēja, ka tas var notikt arī pēc vēlēšanām (bet tas ir liels drauds KLP budžetam, jo populistu spēks pieaug).

2. KLP jaunais modelis

Dorfmana (Eiropas Parlaments) ziņojums. Ir iesniegts vairāk kā tūkstošis dažādu priekšlikumu. Diskusija par iesniegtajiem priekšlikumiem EP Lauksaimniecības komitejā būs 17.05 Com Agri un Plenārsēdē mēneša beigās. Eiropas Komisijas KLP likumdošanas priekšlikumu stiprinās Koledžā 29.05. Oficiālais paziņojums būs jūnija sākumā un reakcija uz to Ministru Padomē 4.-5. jūnijā. Maksājumu griesti - zaļie izdara lielu spiedienu- ir runas par obligātu neražojošo zemi (atmatu, ir bijušas runas pat par 15%). Iespējams aizliegums apstrādāt kūdras zemi. Kurās valstīs visvairāk ir kūdras zeme? Visvairāk ir *Skotijā, Baltijā, Skandināvijā*. Iespējams, ka kūdras zemes var sasaistīt ar Natura 2000 teritorijām. Nav skaidrs, kāda ir definīcija kūdras augsnēm. Kūdras augsnes ir visvairāk *Zviedrijā Somijā un Igaunijā!* Tikko būs dokumenta noplūde tā zaļie noteikti taisīs lielu troksni. Ir svarīgi, lai ir iespēja zemniekiem arī tajā brīdī runāt!

3. Valsts atbalsts un deminimis

2. martā EK publicēja jaunu likumdošanu, kur paredz pacelt de minimis no 15 tūkst. uz 25 tūkst. uz saimniecību 3 gadu laikā. Priekšlikums paredz veidot dalībvalstīm kopīgu reģistru ar visiem, kas saņem atbalstu. Rudenī plāno šos grozījumus apstiprināt un jaunie noteikumi stātos spēkā ar nākamo gadu no 27.12.2018.

4. PTO pētījums par KLP

Lauksaimniecība dod vislielāko ieguvumu nabadzības mazināšanai. Piemēram, Ķīnā periodā no 1980-2001gadu laikā 75-80 % no nabadzības mazināšanās deva tieši lauksaimniecība. Augsta ienākuma valstīs lauksaimniecība ir laba ienākuma nozare, kas stimulē inovācijas un modernu tehnoloģiju ieviešanu. Veido 1.4 % IKP bet tai pašā laikā 4% no nodarbinātības.

Secinājumi: pirmais pilārs nodrošina pamata ienākumus. KLP sasniedz ļoti dažādus zemniekus. Konkurētspējas palielināšanai vajag maksimāli atdalīt maksājumus no ražošanas un papildināt ar investīciju atbalstu no 2 pilāra. Saistītais atbalsts nedod vēlamo efektu, tas nedod produktivitātes pieaugumu. Tai pašā laikā piekrīt, ka ir reģioni, kur dēļ nesaistītiem maksājumiem vietējai ekonomikai ir ļoti mazs pienesums, bet tas ir vēl jāpēta dziļāk, it īpaši Austrumeiropas valstīs. Ekstensīvai lopkopībai, kur tas ir svarīgi no sociālā un vides aspekta ir pilnīga zaļā gaisma saistītiem maksājumiem. Piemēram, Vācijā aitikopībā atdalot maksājumus ir pazaudēti 30% saimniecību un pašnodrošinājums ar gaļu ir zem 40%.

Strukturālas pārmaiņas veicina lauku attīstības plāna pasākumi, nevis tiešais atbalsts. Par kapingu – tas stiprinās dalībvalstu vienlīdzību. Daudz būs atkarīgs no tā kā kapingu ieviesīs, tā lai būtu sasniegta gan vienlīdzība, gan neciestu konkurētspēja.

Pētījumā skatījās arī uz saimniecību lielumu, skatīja, kāda ir lielo un mazo saimniecību sasaiste. Bija teritorijas Eiropā, kur virs 1000 ha lielu saimniecību apvidos vairs nebija pozitīva ietekme uz nabadzību, bet tai pašā laikā pētījums parādīja, ka vietām ir teritorijas, kur ar lielu mazo saimniecību īpatsvaru ir lielāka nabadzība. Pasaules bankas pētījums palīdz jaunā likumdošanas priekšlikuma gatavošanā, it īpaši sociāli ekonomiskajā dimensijā.

5. Brexit

Ratifikācijai jāiet cauri UK, tāpēc ir liels risks, ka var nepaspēt noslēgt līgumu. Šobrīd ir priekšlikumi, ir skaidrs, par ko vienosies, tomēr ir daudz nepanākto vienošanos, līdz ar to nekas nav skaidrs, kamēr izstāšanās līgums nav parakstīts. Otrs ir līgums par turpmāko sadarbību - grib brīvo tirdzniecību ar 0 tarifiem un kvotām. Problēma ir tā, ka visi tirdzniecības līgumi ir uz EU 28, un tagad ir jāatdala UK. Meģinās pēc iepriekšējā perioda aprēķināt cik daudz UK ir piedalījies starptautiskajā tirdzniecībā un tā atdalīt viņu daļu. Pašreizējais budžeta periods beidzas 2020. 3 decembrī.

6. Vides un klimata arhitektūra

DG Agri prezentācija (Cotuni un Honiotis) Ir jābūt augstākiem mērķiem un lielākai sasaistei ar rezultātiem.

Vienmēr ES līmenī būs ietekmes indikatori, piemēram pie klimata emisijas no l/s.

Vides efektus var novērtēt tikai pēc gadiem, tāpēc indikatori būs tādi, kurus var novērtēt katru gadu (ha skaits kuri tiek atbilstoši apstrādāti utt.) Pasākumi balstās uz zinātniskiem pieņēmumiem, ka izmantojot atbilstošo praksi attiecīgi rezultāti tiek sasniegti). Ja mērķi gada līmenī netiek sasniegti, tad ir saruna ar DG agri, kāpēc tas notika un kāda korekcija ir vajadzīga. Pirmajā gadā sodi dalībvalstīm nebūs, bet ja vairāku gadu laikā netiek sasniegti mērķi, tad dalībvalstij varēs noņemt maksājumus (samazināt).

Šobrīd ir tikai viens indikators biodaudzveidībai (putnu gadījumā ir tikai viena putnu suga, kas saistīts ar l/s, to novēro vienu dienu gadā brīvprātīgie) !!! Tāpēc nākotnē būs vairāk indikatori, vairāk balstīti uz praksēm, kas ir labvēlīgas putniem un to visu varēs monitorēt izmantojot jaunās tehnoloģijas!

Būs indikators uz antibiotiku izmantošanu (saistīts ar dzīvnieku labturību).

Atskaiti sagatavoja eksperte

Maira Dzelzkalēja-Burmistre